

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าแบบอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
ในหัวข้อต่อไปนี้

1. ความหมายและประเภทของสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542
2. ภาษีที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์
3. สิทธิพิเศษของสหกรณ์ตามประมวลรัษฎากร
4. ปัญหาภาษีอากร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและประเภทของสหกรณ์ตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

คำว่า “สหกรณ์” นั้น ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Cooperation หรือ Cooperatives ตามความหมายทั่วไป หมายถึง “การทำงานร่วมกัน” (Working together) หรือการร่วมมือกัน อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้ พระราชวรพงศ์เชอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ พระบิดาแห่งการสหกรณ์ไทยได้บัญญัติขึ้น จากคำภาษาสันสกฤต 2 คำ คือ สห แปลว่า “รวมกัน” และ กรณ แปลว่า “การกระทำ” รวมกันแปลได้ความว่า “การกระทำร่วมกัน” หรือ “การร่วมมือกันทำงาน” นอกจากนี้ พระองค์ท่านยังได้ประทานคำแปลไว้ในปาฐกถาสหกรณ์บางรูปในประเทศอินเดียว่า “สหกรณ์เป็นวิธีการรูปหนึ่งซึ่งบุคคลหลายคนร่วมกันเข้าโดยความสมัครใจของตนเองในฐานะที่เป็นมนุษย์เท่ากัน และโดยความมีสิทธิเสมอหน้ากันหมดเพื่อจะบำรุงตนเองให้เกิดความสำเร็จในทางทรัพย์” (ทรงพล พนาวงศ์, 2543 : 3) พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 บัญญัติว่า “สหกรณ์” หมายถึง คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่นเดียวกันกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ได้ให้ความหมายของคำว่า “สหกรณ์” ไว้ 3 ความหมาย ดังนี้ ความหมายที่ 1 สหกรณ์เป็นองค์การช่วยตนเองในทางธุรกิจ โดยมีสมาชิกเป็นเจ้าของและเป็นผู้ควบคุมตามหลักประชาธิปไตย เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่สมาชิกในราคาค้นทุนหรือไม่แสวงหากำไร ความหมายที่ 2 สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจที่สมาชิก หรือผู้ถือหุ้นได้จัดตั้งขึ้นลงทุน (ถือหุ้น) และดำเนินการจำหน่ายสิ่งของ ขายผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์

หรืออำนวยการต่างๆ แก่สมาชิกผู้ถือหุ้น และความหมายที่ 3 สหกรณ์ ได้แก่ องค์กรธุรกิจ ซึ่งเป็นของผู้ใช้บริการขององค์กรนั่นเอง คนเหล่านั้นซึ่งเป็นสมาชิกมีอำนาจควบคุมกิจการโดยเท่าเทียมกัน และทั้งผลได้หรือเงินส่วนเกินที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจการจะถูกแจกจ่ายให้แก่สมาชิกตามส่วนของการใช้บริการขององค์กรนั่นเอง (กรมตรวจบัญชีสหกรณ์, 2526 :1)

จากความหมายดังกล่าวจึงพอสรุปได้ว่า สหกรณ์ คือ องค์กรที่ช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการดำเนินการเพื่อให้บริการตามความต้องการของสมาชิก ให้อำนาจประโยชน์ให้แก่สมาชิก และร่วมกันแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยใช้หลักการประชาธิปไตย (ปรีชา สุวรรณทัต และ ทรงพล พนาวงศ์, 2543 :19-34)

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2534 : 233) ได้กล่าวถึงลักษณะการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคม สหกรณ์ประมง สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์ร้านค้า และ สหกรณ์บริการ โดยการประกอบธุรกิจของสหกรณ์จะมีลักษณะเช่นเดียวกันกับธุรกิจอื่นๆ เช่น การให้เงินกู้แก่สมาชิก การจัดหาสินค้ามาจำหน่าย การรวบรวมผลิตผลและการแปรรูป การรับฝากเงิน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องตามมาตรา 33 วรรค 3 ของพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ว่า สหกรณ์มี 6 ประเภท ได้แก่

1. สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่ผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรรวมกันจัดตั้งขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สินเชื่อการเกษตร จัดหาวัสดุการเกษตร และสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่าย จัดหาตลาดและจำหน่ายผลิตผลและผลิตภัณฑ์ของสมาชิก รับฝากเงิน จัดบริการและบำรุงที่ดิน ส่งเสริมความรู้ทางเกษตรแผนใหม่ และให้การศึกษอบรมทางสหกรณ์

2. สหกรณ์ประมง คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในกลุ่มของผู้ประกอบอาชีพประมง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ทางด้านวิชาการและธุรกิจการประมง จัดหาวัสดุอุปกรณ์การประมงหรือสิ่งของที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก จัดจำหน่ายสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำในราคายุติธรรม จัดหาเงินกู้ให้สมาชิกนำไปลงทุนประกอบอาชีพ รับฝากเงิน ให้การสงเคราะห์แก่สมาชิกและครอบครัวที่ประสบภัยพิบัติ

3. สหกรณ์นิคม คือ สหกรณ์การเกษตรรูปแบบหนึ่งที่มีการดำเนินการจัดสรรที่ดิน ทำกินให้ราษฎร มีการจัดสร้างปัจจัยพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่อยู่อาศัยควบคู่ไปกับการดำเนินการจัดหาสินเชื่อ ปัจจัยการผลิตและสิ่งของที่จำเป็น การแปรรูปการเกษตร การส่งเสริมอาชีพรวมทั้งกิจการให้บริการสาธารณูปโภคแก่สมาชิก

4. สหกรณ์ร้านค้า คือ สหกรณ์ที่มีผู้บริโภครวมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดหาสินค้า เครื่องอุปโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิกและบุคคลทั่วไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ได้แก่ จัดหาสิ่งของและบริการที่สมาชิกต้องการมาจำหน่าย ช่วยจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของสมาชิก ส่งเสริมความรู้ทางการค้าและสหกรณ์แก่สมาชิก ส่งเสริมให้รู้จักการประหยัดและร่วมมือกับสหกรณ์และสถาบันอื่นๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ

5. สหกรณ์ออมทรัพย์ คือ สหกรณ์ที่มีสถานะเป็นสถาบันการเงินแบบหนึ่งซึ่งสมาชิกมีอาชีพอย่างเดียวกัน หรืออาศัยอยู่ในชุมชนเดียวกันได้ร่วมกันจัดตั้งขึ้นเพื่อจัดให้สมาชิกมีการออมทรัพย์ และให้เงินกู้เมื่อมีความจำเป็นหรือก่อให้เกิดประโยชน์นอกวง โดยมิวัตถุประสงค์ได้แก่ ส่งเสริมการออมทรัพย์ในรูปการซื้อหุ้น รับฝากเงินจากสมาชิกทั้งประเภทออมทรัพย์และประจำ และให้บริการด้านเงินกู้

6. สหกรณ์บริการ คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการอาชีพต่างๆ เช่น ผู้ประกอบอาชีพหัตถกรรม ผู้ประกอบอาชีพเดินรถ และผู้ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมบริการ เป็นต้น โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ได้แก่ ประกอบธุรกิจด้านการบริการตามประเภทที่ได้มุ่งหมายจัดตั้ง จัดหาอุปกรณ์และสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นในการให้บริการ รับฝากเงิน และให้เงินกู้แก่สมาชิก จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิก ช่วยเหลือสมาชิกด้านกฎหมายและคดีความต่างๆ ส่งเสริมสวัสดิการแก่สมาชิกและครอบครัว และร่วมมือกับส่วนราชการต่างๆ เพื่อส่งเสริมกิจการสหกรณ์

2. ภาษีที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 หมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย มาตรา 69 ระบุว่า บุคคลมีหน้าที่ป้องกันประเทศ รับราชการ เสียภาษีอากร ช่วยเหลือราชการ รับการศึกษาอบรม พักภัย ปกป้องและสืบสานศิลปวัฒนธรรมของชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ สหกรณ์ เป็นนิติบุคคลอยู่ภายใต้บังคับและต้องปฏิบัติตามกฎหมายภาษีอากร แม้ว่าสหกรณ์จะได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร แต่ก็ยังมีภาษีที่สหกรณ์เข้าข่ายต้องเสีย ดังนี้ (ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2546 : 1-74)

2.1 ภาษีมูลค่าเพิ่ม สหกรณ์อยู่ในข่ายเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เพราะคำจำกัดความนิติบุคคล หมายรวมถึงสหกรณ์ โดยมาตรา 77/1(4) แห่งประมวลรัษฎากร คำว่า นิติบุคคล

หมายความว่า บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลตามมาตรา 39 องค์การของรัฐบาลตามมาตรา 2 สหกรณ์และองค์กรอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นนิติบุคคล

2.2 ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายสหกรณ์มีหน้าที่หักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาไว้ ทุกคราวที่จ่ายเงินได้ตามมาตรา 50 และมาตรา 3 เศรษฐและต้องออกหนังสือรับรองการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่าย สองฉบับที่มีข้อความตรงกันตามมาตรา 50 ทวิ หากสหกรณ์ส่งภาษีไม่ครบหรือไม่นำส่ง ภาษีที่หักไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอภายใน 7 วันนับแต่วันที่จ่ายจริง สหกรณ์ต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้มีเงินได้ในกรณีเสียภาษีตามจำนวนเงินภาษีที่มีได้หักและนำส่งหรือตามจำนวนที่ขาดไปแล้วแต่กรณี

2.3 ภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นภาษีที่เรียกเก็บจากฐานทรัพย์สิน คือ เก็บจากเจ้าของโรงเรือนและที่ดินที่เจ้าของมิได้อยู่อาศัยเองแต่ได้ประโยชน์จากโรงเรือนและที่ดินนั้น ดังนั้น กรณีที่สหกรณ์เป็นเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างและที่ดิน ต้องมีหน้าที่เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ซึ่งฐานทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีโรงเรือนและที่ดินมี 2 กรณี ดังนี้

กรณีที่ 1 โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ได้แก่ โรงเรือน อาทิ อาคาร ร้านค้า สำนักงาน และอื่นๆ สิ่งปลูกสร้างอื่นๆ คือ สิ่งก่อสร้างทุกชนิด ได้แก่ อ่างเก็บน้ำ ท่าเรือ สะพาน อนุสาวรีย์ เจดีย์ คานเรือน ถังเก็บน้ำมันก่อสร้างติดที่ดินเป็นการถาวรเพื่อใช้เก็บสินค้าน้ำมัน

กรณีที่ 2 ที่ดินที่ใช้ปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างรวมทั้งที่ดินต่อเนื่องกันด้วย ได้แก่ ที่ดินใช้ปลูกสร้างโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง ภาษีที่เสียคือ อาคารและที่ดินที่ใช้ปลูกอาคาร ที่ดินต่อเนื่อง เช่น ปลูกอาคารหลังหนึ่งบนที่ดินแล้วมีทางเดิน สนามหญ้า สวนพักผ่อน ซึ่งถือเป็นที่ดินต่อเนื่องอยู่ในข่ายเสียภาษีด้วย

อัตราภาษีโรงเรือนและที่ดิน เสียในอัตราร้อยละ 12.5 (สิบสองครึ่ง) ของค่ารายปี คำว่า “ค่ารายปี” คือ ค่าเช่าที่ได้รับจากผู้เช่า แต่พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจแก้หรือคำนวณค่ารายปีใหม่ได้ ค่ารายปีของปีที่ล่วงมาแล้วให้ใช้เป็นหลักสำหรับคำนวณค่าภาษีที่จะต้องเสียภาษีในปีต่อมา แต่มิใช่ถือเอาภาษีของปีที่ล่วงมาแล้วเป็นภาษีของปีต่อมา การเสียภาษีต้องเสียปีละครั้ง ณ สำนักงานเทศบาล หรือสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่ที่สหกรณ์ตั้งอยู่ วิธีการเสียภาษี คือ ไปปรับแบบพิมพ์ ภ.ร.ด. 2 ภายในเดือนกุมภาพันธ์ หรือภายใน 30 วันนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศ กรอรายการต่างๆ ลงในแบบพิมพ์ ภ.ร.ด. 2 แล้วส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่จะคำนวณหาภาษีที่ต้องเสียแล้วแจ้งให้สหกรณ์ทราบเพื่อให้ชำระภาษีภายใน 30 วัน หากไม่ชำระภาษีสหกรณ์จะต้องรับผิดชอบและต้องเสียภาษีเงินเพิ่มขึ้นอีก ดังนี้

(ก) หากไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลาให้เพิ่มค่าภาษีอีกร้อยละ 2.5 แห่งค่าภาษี
ที่ค้างชำระ

(ข) เกิน 1 เดือนแต่ไม่เกิน 2 เดือน ให้เพิ่มค่าภาษีอีกร้อยละ 5

(ค) เกิน 2 เดือนแต่ไม่เกิน 3 เดือน ให้เพิ่มค่าภาษีอีกร้อยละ 7.50

(ง) เกิน 3 เดือนแต่ไม่เกิน 4 เดือน ให้เพิ่มค่าภาษีอีกร้อยละ 10

(จ) กรณีไม่ชำระภาษีและเงินเพิ่มภายใน 4 เดือน ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจ
ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ ยึด อาศัยหรือขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ค้างชำระภาษีเพื่อนำเงินมา
ชำระภาษีเพิ่มเติม เงินเพิ่ม ค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ได้โดยไม่ต้องร้องขอให้ศาลสั่งหรือ
ออกหมายยึดแต่อย่างใด

บทกำหนดโทษของภาษีโรงเรือนและที่ดินคือผู้ใดละเลยไม่ยื่นแบบแสดงรายการ
ภ.ร.ด. 2 (เว้นแต่เหตุสุดวิสัย) ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200 บาท ผู้ใดรู้อยู่แล้วหรือจงใจไม่ปฏิบัติตาม
ตามหมายเรียกหรือคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท ผู้ใดรู้อยู่แล้ว
หรือจงใจแจ้งความอันเป็นเท็จหรือให้ถ้อยคำเท็จโดยเจตนาละเลย นอ้โกงหรือวิธีใดวิธีหนึ่ง
ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือนหรือปรับไม่เกิน 500 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.4 ภาษีบำรุงท้องที่ ตามพ.ร.บ. ภาษีบำรุงท้องที่ พ.ศ. 2508 ระบุว่าภาษีบำรุงท้องที่
เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากฐานทรัพย์สิน โดยจัดเก็บจากเจ้าของที่ดินไม่ว่าที่ดินนั้นจะทำประโยชน์
หรือไม่ หรือให้คนอื่นเช่า เจ้าของที่ดินทุกคนจะต้องเสียภาษี เว้นแต่มีจำนวนที่ดินเพียงเล็กน้อย
เพื่ออยู่อาศัยหรือเพื่อประกอบอาชีพทำกินตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดจึงได้รับการยกเว้น ไม่ต้อง
เสียภาษีทรัพย์สินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ได้แก่ ที่ดินมีโฉนด ที่ดิน น.ส. 3 ก. ใบไต่สวน หรือ
ส.ค. 1 และไม่ว่าที่ดินนั้นจะเป็นที่ว่างเปล่า หรือมีโรงเรือน สิ่งปลูกสร้างปลูกอยู่หรือไม่ หรือใช้ใน
การเพาะปลูกหรือเลี้ยงสัตว์ หรือประกอบกิจการโดยให้คนอื่นเช่าหรือทำกิจการเองก็ได้ ดังนั้น
กรณีที่ดินที่สหกรณ์เป็นเจ้าของที่ดิน ซึ่งมีกรรมสิทธิ์หรือครอบครองอยู่ในที่ดินไม่เป็นกรรมสิทธิ์ของ
เอกชน สหกรณ์ผู้ครอบครองมีหน้าที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ ราคาที่ดินที่นำมาใช้เป็นฐานในการ
เสียภาษี ถือเป็นราคาปานกลางตามที่คณะกรรมการตีราคาปานกลางของกระทรวงมหาดไทยกำหนดขึ้น
ทุกๆ 4 ปี เพื่อใช้สำหรับเก็บภาษีบำรุงท้องที่โดยเฉพาะ อัตราภาษีบำรุงท้องที่ที่กำหนดไว้ในบัญชี
อัตราภาษีบำรุงท้องที่จะมีทั้งหมดรวม 43 ชั้น ตั้งแต่ภาษีไร่ละ 0.50 – 400.00 บาท หากเจ้าของที่ดิน
ได้ใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง เป็นที่เลี้ยงสัตว์ของตนเองหรือประกอบกิจการของ
ตนเองมีสิทธิ์ได้รับลดหย่อนไม่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งดังนี้

(ก) โดยเป็นที่ดินนอกเขตเทศบาล ได้รับการลดหย่อนไม่เกิน 5 ไร่ แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 3 ไร่ไม่ได้

(ข) ในเขตเทศบาลตำบลได้รับการลดหย่อนไม่เกิน 1 ไร่ เว้นแต่เทศบัญญัติจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 200 ตารางวาไม่ได้

(ค) ในเขตเมืองพัทยา หรือเทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ได้รับการลดหย่อนไม่เกิน 100 ตารางวา เว้นแต่ข้อบัญญัติหรือเทศบัญญัติจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 50 ตารางวาไม่ได้

(ง) ในเขตกรุงเทพมหานครในท้องที่มีชุมชนหนาแน่นมาก ได้รับการลดหย่อนไม่เกิน 100 ตารางวา เว้นแต่ข้อบัญญัติ กทม. จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 50 ตารางวาไม่ได้

(จ) มีชุมชนหนาแน่นปานกลางได้รับลดหย่อนไม่เกิน 1 ไร่ เว้นแต่ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 100 ตารางวาไม่ได้

(ฉ) ชนบทได้รับการลดหย่อนได้ไม่เกิน 5 ไร่ เว้นแต่ข้อบัญญัติ กทม. กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น แต่จะกำหนดให้ลดหย่อนน้อยกว่า 3 ไร่ไม่ได้

เจ้าของที่ดินต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ปีละ 1 ครั้งภายในเดือนเมษายนของทุกปี โดยยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท. 5) ภายในเดือนมกราคมของปีแรกที่มีการตีราคาปานกลางของที่ดิน และแบบแสดงรายการนี้ใช้ได้ทุกรอบ 4 ปี ที่ดินที่ตั้งอยู่ในเขตองค์การปกครองท้องถิ่นใด (เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล เมืองพัทยา หรือกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี) ให้ยื่นแบบต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยพนักงานเจ้าหน้าที่จะประกาศให้ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วัน กรณีเป็นเจ้าของที่ดินใหม่หรือมีการเปลี่ยนแปลงจำนวนที่ดิน ต้องยื่นเรื่องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในเขตองค์การปกครองท้องถิ่นนั้น ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ เป็นเจ้าของที่ดินใหม่ หรือได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อที่ที่ดินนั้น หากไม่ปฏิบัติตามกฎหมายนอกจากจะเสียภาษีบำรุงท้องที่ประจำปีแล้วยังจะต้องเสียเงินเพิ่มอีก ดังนี้

(ก) ไม่ยื่นแบบแสดงรายการที่ดิน (ภ.บ.ท. 5) ตามเวลาที่กำหนดต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ เว้นแต่เจ้าของที่ดินยื่นแบบฯ ก่อนพนักงานเจ้าหน้าที่จะได้แจ้งให้ทราบถึงการละเว้นนั้น

(ข) กรณีนี้เสียเงินเพิ่มร้อยละ 5 ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ กรณียื่นแบบแสดงรายการที่ดินโดยไม่ถูกต้องทำให้เสียภาษีน้อยลง ต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 10 ของภาษี

บำรุงห้องที่ที่ประเมินเพิ่ม เว้นแต่เจ้าของที่ดินมาขอแก้ไขแบบแสดงรายการให้ถูกต้องก่อน
พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งการประเมิน

(ค) กรณีซึ่งขนาดจำนวนที่ดินไม่ถูกต้อง ทำให้เสียภาษีน้อยลงต้องเสียเงินเพิ่มอีก
1 เท่าของภาษีบำรุงห้องที่ที่ประเมินเพิ่ม เจ้าของที่ดินได้รับแจ้งการประเมินแล้วต้องชำระภาษี
ภายในเดือนมกราคม - เมษายนของทุกปี หากพื้นที่กำหนดต้องเสียเงินเพิ่มร้อยละ 24 ต่อปี
ของจำนวนเงินที่ต้องเสียภาษีบำรุงห้องที่

2.5 ภาษีป้าย ตามพ.ร.บ. ภาษีป้าย พ.ศ. 2510 ป้ายหมายความว่า ป้ายแสดงชื่อ
ชื่อหรือเครื่องหมายที่ใช้ในการประกอบการค้า หรือประกอบกิจการอื่นเพื่อหารายได้ หรือ
โฆษณาการค้า หรือกิจการอื่นเพื่อหารายได้ ไม่ว่าจะได้แสดงหรือโฆษณาไว้ที่วัตถุใดๆ ด้วย
อักษร ภาพ หรือ เครื่องหมายที่เขียน แกะสลัก จารึก หรือ ทำให้ปรากฏด้วยวิธีอื่นใด ผู้มีหน้าที่
เสียภาษีป้าย คือ เจ้าของป้ายจะเป็นผู้เสียภาษีป้ายเป็นรายปี กรณีไม่มีผู้ยื่นแบบแสดงรายการภาษี
ป้ายและหาตัวผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้ายไม่ได้ พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจแจ้งการประเมินไปยัง
ผู้ครอบครองป้ายนั้น และให้ผู้ครอบครองป้ายนั้นเป็นผู้มีหน้าที่เสียภาษีป้าย ป้ายที่ตั้งอยู่บน
อสังหาริมทรัพย์ของผู้อื่น และมีพื้นที่เกิน 2 ตารางเมตรต้องมีชื่อและที่อยู่ของเจ้าของป้ายเป็น
อักษรไทยที่ชัดเจนตรงมุมขวาด้านล่างของป้ายด้วย ต้องแสดงหลักฐานการเสียภาษีป้ายไว้ ณ ที่
เปิดเผยสถานที่ประกอบกิจการหรือการค้าด้วยป้ายของสหกรณ์ไม่ได้รับยกเว้นภาษีป้ายแต่อย่างใด
ดังนั้น สหกรณ์เจ้าของป้ายมีหน้าที่เสียภาษีป้ายเป็นรายปี อัตราภาษีป้ายนั้น มีดังนี้ ป้ายที่มีอักษร
ไทยล้วน คิดอัตรา 3 บาทต่อ 500 ตารางเซนติเมตร ป้ายที่มีอักษรไทยปนกับอักษรต่างประเทศ และ
หรือปนกับภาพและเครื่องหมายอื่นคิดอัตรา 200 บาทต่อ 500 ตารางเซนติเมตร ป้ายต่อไปนี้
คิดอัตรา 40 บาทต่อ 500 ตารางเซนติเมตร

(1) ป้ายที่ไม่มีอักษรไทยไม่ว่าจะมีภาพหรือเครื่องหมายใดๆ หรือไม่

(2) ป้ายที่มีอักษรไทยบางส่วนหรือทั้งหมดอยู่ใต้หรือต่ำกว่าอักษรต่างประเทศ
พื้นที่ป้ายเมื่อคำนวณแล้ว ถ้ามีเศษเกิน 250 ตารางเซนติเมตรให้นับเป็น 500 ตารางเซนติเมตร
ถ้าไม่เกิน 250 ตารางเซนติเมตรให้ปัดทิ้ง เมื่อคำนวณพื้นที่ของป้ายแล้ว ถ้ามีอัตราที่ต้องเสียภาษีป้าย
ต่ำกว่าป้ายละ 200 บาทให้เสียภาษีป้ายละ 200 บาท

พื้นที่ของป้ายไม่ว่าจะมีรูปร่างลักษณะอย่างไร คำนวณได้ดังนี้

(1) ป้ายมีขอบเขตกำหนดได้ให้เอาส่วนกว้างที่สุด คูณด้วยส่วนยาวที่สุดของ
ขอบเขตป้ายเป็นตารางเซนติเมตร

(2) ป้ายไม่มีขอบเขตกำหนดได้ ให้ถือว่าตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่อยู่ริมสุด เป็นขอบเขตสำหรับกำหนดตัวกว้างที่สุดและยาวที่สุด แล้วคำนวณตามข้อ (1)

เจ้าของป้ายยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย (ภ.ป.1) ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี โดยยื่นแบบแสดงรายการภาษีป้าย (ภ.ป. 1) ณ สำนักงานเทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบลที่ป้ายแสดงอยู่ภายในเดือนมีนาคมของทุกปี หากไม่เสียภาษีป้ายต้องรับผิดชอบเงินเพิ่มนอกจากภาษีป้ายที่ต้องเสียตามปกติ

2.6 ภาษีสรรพสามิต กรณีที่สหกรณ์เป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรม มีสินค้า 13 ชนิด ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต ได้แก่ สุรา ยาสูบ น้ำมันหรือผลิตภัณฑ์น้ำมัน เครื่องดื่ม เครื่องไฟฟ้า (เครื่องปรับอากาศที่มีขนาดทำความเย็นไม่เกิน 72,000 บีทียูต่อชั่วโมง) ไฟ แก้วและเครื่องแก้ว(เฉพาะแก้วเคลือบคริสตัลและแก้วคริสตัลอื่นๆ) รถยนต์ (เฉพาะรถยนต์นั่ง รถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน 10 คน และรถยนต์กระบะที่ออกแบบสำหรับให้มีน้ำหนักบรรทุกน้ำหนักบรรทุกไม่เกิน 4,000 กิโลกรัม) เรือ (เฉพาะเรือยอชต์และยานพาหนะทางน้ำที่ใช้เพื่อความสำราญ) ผลิตภัณฑ์เครื่องหอมและเครื่องสำอาง (เฉพาะน้ำหอม หัวน้ำหอม และน้ำมันหอม) สินค้าอื่นๆ (พรมและสิ่งทอปูพื้นที่ทำด้วยขนสัตว์ รถจักรยานยนต์ หินอ่อนและหินแกรนิต แบตเตอรี่) สถานบริการ (กิจการบันเทิงหย่อนใจ กิจการเลี้ยงโชค เช่น สนามแข่งม้า การออกสลากกินแบ่ง เป็นต้น) กิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เช่น สนามกอล์ฟ เป็นต้น) มีหน้าที่จดทะเบียนสรรพสามิตและเสียภาษีสรรพสามิต โดยยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีสรรพสามิต ณ สำนักงานสรรพสามิตอำเภอ หรือสำนักงานสรรพสามิตจังหวัดแห่งท้องที่ที่โรงงานอุตสาหกรรมหรือสถานบริการนั้นตั้งอยู่ (สมคิด บางโม, 2546 : 356 – 378)

3. สิทธิพิเศษของสหกรณ์ตามประมวลรัษฎากร

สหกรณ์ได้รับสิทธิพิเศษ คือ การยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี ในกรณีต่อไปนี้

3.1 ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล เนื่องจากประมวลรัษฎากรมาตรา 39 ประกอบมาตรา 66 บัญญัติให้นิติบุคคลที่อยู่ในข่ายต้องเสียภาษีเงินได้ คือ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ดังนั้น สหกรณ์ซึ่งมิใช่นิติบุคคลประเภทดังกล่าว จึงไม่ต้องเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประมวลรัษฎากร

3.2 ไม่ต้องเสียภาษีเงินได้จากดอกเบี้ยเงินฝาก สหกรณ์นำเงินไปฝากไว้กับธนาคาร หรือฝากไว้กับสหกรณ์อื่น ดอกเบี้ยที่สหกรณ์ได้รับจากการฝากเงินนี้ไม่ต้องเสียภาษี

3.3 ไม่ต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ตามประมวลรัษฎากรได้กำหนดยกเว้น การเสียภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับสหกรณ์ออมทรัพย์ที่ให้กู้ยืมแก่สมาชิกหรือแก่สหกรณ์อื่น

3.4 ไม่ต้องเสียอากรแสตมป์ ตามประมวลรัษฎากรได้กำหนดยกเว้นอากรแสตมป์ สำหรับสหกรณ์ คือ การออกใบรับรองหนี้ การกู้ยืมเงินซึ่งสมาชิกกู้ยืมจากสหกรณ์หรือสหกรณ์ กู้ยืมจากสหกรณ์หรือธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ใบมอบอำนาจซึ่งสหกรณ์เป็นผู้มอบและใบมอบอำนาจตั้งสหกรณ์เป็นตัวแทนจัดการให้สหกรณ์ได้รับสิทธิในอสังหาริมทรัพย์ ค่าประกันหนี้เนื่องจากการที่สหกรณ์ให้สมาชิกกู้ยืมหรือยืม การตั้งตัวแทนกรณีสหกรณ์เป็นตัวแทน และการออกคู่มือบัญชีหรือคู่มือแห่งตราสารถ้าฝ่ายที่ต้องการเสียอากรเป็นสหกรณ์

4. ปัญหาภาษีอากร

ปัญหาหลักของการเสียภาษี คือ ปัญหาการปฏิบัติการต่างๆ ทางภาษีอากรในงานปกติ ประจำวัน (Tax routine fault) ผิดพลาดไม่ถูกต้อง ครบถ้วน ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ของกฎหมาย เป็นผลให้เสียภาษีอากรไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ปัญหานี้อาจพบเนื่องจากการตรวจสอบภาษีอากรของเจ้าพนักงานสรรพากร การตรวจสอบของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือ ผู้สอบบัญชีภาษีอากร ผู้ตรวจสอบภายใน หรือโดยระบบการควบคุมภายใน ตัวอย่างของปัญหา ภาษีอากร ได้แก่ (สุเทพ พงษ์พิทักษ์, 2546 : 45-49)

4.1 ความไม่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข หรือกำหนดเวลาในการออกเอกสารหลักฐานทางภาษีอากร เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบส่งของ ใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ ใบลดหนี้ หนังสือรับรองการหักภาษี ณ ที่จ่าย ความไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดทำรายงานในระบบ ภาษีอากร เช่น รายงานภาษีขาย รายงานภาษีซื้อ รายงานสินค้าและวัตถุดิบ บัญชีพิเศษแสดง รายการหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายและการนำส่งภาษี ความไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการหักภาษี ณ ที่จ่าย และการนำส่ง ความไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการใช้แบบแสดงรายการภาษี โดยเฉพาะแบบแสดงรายการ นำส่งภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ความไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม เช่น ทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม และความไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือด้วยดีแก่เจ้าพนักงาน

4.2 ปัญหาความไม่ใส่ใจประเด็นภาษีที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจตลอดจนข้อกำหนดในสัญญาทางธุรกิจที่มีประเด็นทางภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง มีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขของกฎหมายภาษีอากรที่ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องซึ่งนำไปสู่การ เสียภาษีไม่ถูกต้องเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในกรณีที่ถูกเรียกตรวจสอบภาษีอากรโดย เจ้าพนักงานสรรพากร ทำให้ต้องเสียภาษีเพิ่มเติมพร้อมทั้งเบี้ยปรับและเงินเพิ่มจำนวนมาก

โดยการดำเนินกิจการทั่วไป ผู้ประกอบการไม่คำนึงถึงหลักเกณฑ์ทางภาษีอากรหรือปัญหาภาษีอากรนอกจากจะเป็นประเด็นที่สำคัญเท่านั้น เนื่องจากผู้บริหารมุ่งเน้นเฉพาะการดำเนินงานด้านการบริหารและการตลาด ซึ่งถือว่าเป็นภาระหลักของกิจการโดยไม่ให้ความสำคัญประเด็นทางภาษีอากรเท่าที่ควร

4.3 ปัญหาความแตกต่างของหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขทางธุรกิจและบัญชีการเงินกับหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขทางภาษีอากร ได้แก่ เงื่อนไขเกี่ยวกับรายได้ เงื่อนไขเกี่ยวกับรายจ่าย และหลักเกณฑ์ในการตีราคาทรัพย์สินและหนี้สิน

4.4 ปัญหาการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรขององค์กรยังเป็นไปอย่างไม่เต็มที่หรือไม่สมบูรณ์ตามที่ควรจะเป็น

4.5 ปัญหาเกี่ยวกับภาษีซื้อ (สุเทพ พงษ์พิทักษ์, 2536 : 14-17) แบ่งเป็น ปัญหาเกี่ยวกับประเภทของใบกำกับภาษี ปัญหาการขูดลบ ชีตมารายการใบกำกับภาษี ปัญหาเกี่ยวกับรายการในใบกำกับภาษี ปัญหาใบกำกับภาษีสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ปัญหาใบกำกับภาษีปลอม ปัญหาการใช้ใบกำกับภาษีซื้อข้ามเดือน และการนำภาษีซื้อที่ไม่ได้ขอเครดิตมาถือเป็นรายจ่าย โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับแต่ละปัญหาดังนี้

4.5.1 ปัญหาเกี่ยวกับประเภทของใบกำกับภาษี โดยทั่วไปใบกำกับภาษีที่จะนำมาเครดิตหักออกจากภาษีขาย ในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระในแต่ละเดือนภาษีนั้น ต้องเป็นใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปที่มีรายการถูกต้องครบถ้วนบริบูรณ์ตามมาตรา 86/4 เว้นแต่ใบเสร็จรับเงินค่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมศุลกากรออกให้เมื่อนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ หรือใบเสร็จรับเงินค่าภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรหรือกรมสรรพสามิตออกให้เนื่องจากการนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มตามมาตรา 83/6 และมาตรา 83/7 รวมทั้งใบเพิ่มหนี้และใบลดหนี้ (ลดยอดภาษีซื้อ) ในกรณีที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้รับใบกำกับภาษีอย่างย่อ หรือใบกำกับภาษีอย่างย่อที่ออกโดยเครื่องบันทึกการเก็บเงินจากการซื้อสินค้าหรือรับบริการมาเพื่อใช้ในกิจการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการจดทะเบียนโดยตรง จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มตามใบกำกับภาษีอย่างย่อดังกล่าวไม่สามารถนำไปเครดิตหักออกจากภาษีขายไม่ว่ากรณีใดๆ ผู้ประกอบการจดทะเบียนสามารถนำไปถือเป็นรายจ่ายในการดำเนินกิจการหรือต้นทุนของทรัพย์สิน แล้วแต่กรณีเช่นเดียวกับใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปที่เครดิตไม่ได้ แต่ยอมให้นำไปถือเป็นรายจ่าย หรือต้นทุนของทรัพย์สิน (เฉพาะส่วนที่เป็นค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม) อย่างไรก็ตาม ใบกำกับภาษีอย่างย่อนั้นโดยทั่วไปผู้มีสิทธิออกได้แก่ ผู้ค้าปลีก หรือผู้ให้บริการรายย่อยแก่บุคคลเป็นจำนวนมาก ซึ่งตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 32) กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการขายปลีกว่า

เป็นการขายสินค้าที่ผู้ขายทราบ โดยชัดแจ้งจึงเป็นการขายให้แก่ผู้บริโภคโดยตรงและได้ขายในปริมาณซึ่งตามปกติวิสัยของผู้บริโภคนั้นจะนำสินค้าไปบริโภคหรือใช้สอยโดยมิได้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำไปขายต่อไป ดังนั้นรายการจ่ายหรือทรัพย์สินที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้รับใบกำกับภาษีอย่างย่อมาจึงต้องเป็นรายจ่ายเพื่อการดำเนินงานกิจการมิใช่รายจ่ายในส่วนที่เป็นต้นทุนของสินค้าหรือบริการ มิฉะนั้นผู้ประกอบการจดทะเบียนจะนำค่าภาษีมูลค่าเพิ่มมาถือเป็นรายจ่ายในการดำเนินงานกิจการไม่ได้ เนื่องจากโดยแท้จริงรายการดังกล่าวผู้ประกอบการต้องเรียกใบกำกับภาษีแบบเต็มรูปมาเท่านั้น

4.5.2 ปัญหาการขาด ลบ ชีค่นำรายการใบกำกับภาษี ในกรณีที่เกิดความผิดพลาดในใบกำกับภาษีเกี่ยวกับจำนวนมูลค่าของสินค้าหรือบริการ จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งเกิดจากการคำนวณผิดพลาดหรือมีการปิดเศษสตางค์ อันเป็นเหตุให้การคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มไม่ถูกต้อง ชื่อ ที่อยู่ของผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ วันเดือนปีที่ออกใบกำกับภาษี หรือชื่อชนิดประเภท และปริมาณของสินค้าหรือบริการผิดพลาด

4.5.3 ปัญหาเกี่ยวกับรายการในใบกำกับภาษี มักมีปัญหาข้อโต้แย้งกับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากรกับผู้ประกอบการจดทะเบียนในประเด็นของรายการในใบกำกับภาษีว่าถูกต้อง ครบถ้วนบริบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขที่กำหนดในมาตรา 86/4 หรือไม่ รายการที่พบความผิดพลาดบ่อยครั้ง ได้แก่

- (1) ชื่อ ที่อยู่ ของผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการ
- (2) ชื่อ ชนิด ประเภท ปริมาณของสินค้าหรือบริการ
- (3) จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม

4.5.4 ปัญหาใบกำกับภาษีสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ กรณีใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ หรือใบลดหนี้สูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดเสียหายในสาระสำคัญผู้ประกอบการจดทะเบียน ผู้ซื้อสินค้าหรือรับบริการจะไม่สามารถนำภาษีซื้อตามใบกำกับภาษี ใบเพิ่มหนี้ หรือใบลดหนี้ดังกล่าวมาเครดิตในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มได้

4.5.5 ปัญหาใบกำกับภาษีปลอม ใบกำกับภาษีปลอม หมายถึง ใบกำกับภาษีที่ออกโดยผู้ที่ไม่ได้สิทธิออกใบกำกับภาษี ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบการที่มีได้จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน (เต็มรูปแบบ) ที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 7 โดยคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มที่ต้องชำระจากยอดขายหักด้วยภาษีซื้อในแต่ละเดือนภาษี และให้หมายความรวมถึงกรณีใบกำกับภาษีที่ผู้ได้รับประโยชน์ไม่สามารถนำพิสูจน์ได้ว่าบุคคลใดเป็นผู้ออกใบกำกับภาษี

4.5.6 ปัญหาการใช้ใบกำกับภาษีซื้อข้ามเดือน โดยทั่วไปภาษีซื้อตามใบกำกับภาษีของเดือนใดให้นำไปเครดิตหักในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มของเดือนที่ปรากฏในใบกำกับภาษีนั้น อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นดังต่อไปนี้ ผู้ประกอบการจดทะเบียนมีสิทธินำภาษีซื้อไปหักในการคำนวณภาษีในเดือนภาษีที่มีการรับมอบเอกสารหลักฐานใบกำกับภาษี

- (1) กรณีมีเหตุจำเป็นซึ่งเกิดขึ้นตามประเพณีทางการค้า
- (2) กรณีมีเหตุสุดวิสัย
- (3) กรณีได้รับใบกำกับภาษีในเดือนอื่นที่มีใบเดือนภาษีที่ระบุใน

ใบกำกับภาษี

ปัญหาที่อาจเกิดตามมาอันเนื่องจากการนำภาษีซื้อมาเครดิตข้ามเดือน คือ ผู้ประกอบการจดทะเบียนไม่สามารถพิสูจน์ตนเองว่าได้รับใบกำกับภาษีในเดือนเดียวกันกับเดือนภาษีที่ระบุในใบกำกับภาษี ดังนั้น เพื่อป้องกันและขจัดปัญหาข้อโต้แย้งกับเจ้าหน้าที่กรมสรรพากร ผู้ประกอบการจึงควรจัดทำหลักฐานการส่งมอบใบกำกับภาษี โดยให้ผู้ส่งมอบใบกำกับภาษี ลงชื่อในเอกสารการส่งมอบใบกำกับภาษีทุกครั้ง

4.5.7 ปัญหาการนำภาษีซื้อที่ไม่ได้ขอเครดิตมาถือเป็นรายจ่าย เว้นแต่รายการภาษีซื้อที่กฎหมายยอมให้นำไปถือเป็นรายจ่ายหรือต้นทุนของทรัพย์สิน ได้แก่ ภาษีซื้อสำหรับรถยนต์นั่งหรือรถยนต์โดยสารที่มีที่นั่งไม่เกิน 10 คน รวมทั้งรายจ่ายเกี่ยวกับรถยนต์ดังกล่าว ภาษีซื้อค่ารับรอง ภาษีซื้อตามใบกำกับภาษีอย่างย่อ เป็นต้น ภาษีซื้ออื่นๆ ทั้งที่สามารถนำไปเครดิต หักออกจากภาษีขายและไม่สามารถนำไปเครดิตหักออกจากภาษีขายนั้น หากผู้ประกอบการจดทะเบียนนำไปถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรหรือขาดทุนสุทธิในทางบัญชีหรือทางการเงินไว้แล้ว ในการคำนวณกำไรหรือขาดทุนสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล สำหรับผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ต้องปรับปรุงบวกกลับรายการภาษีซื้อดังกล่าวไม่ให้ถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรหรือขาดทุนสุทธิ โดยแสดงรายการปรับปรุงในแบบแสดงรายการภ.ง.ด. 50

4.6 ปัญหาการเฉลี่ยภาษีซื้อ (วิระวุฒิ วิทยกุล, 2546 : 93-99) กรณีที่มีการประกอบกิจการทั้ง 2 กลุ่ม ได้แก่ กิจการที่เข้าข่ายต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ไม่ทราบว่าต้องเฉลี่ยภาษีซื้อสำหรับรายจ่ายที่ไม่อาจแบ่งแยกได้ชัดเจนว่าเป็นของกิจการกลุ่มใด

กรณีที่ 1 ผู้ประกอบการทราบว่าตนเป็นผู้มีหน้าที่ต้องเฉลี่ยภาษีซื้อ แต่ไม่ทราบว่าภาษีซื้อที่ต้องเฉลี่ยนั้นได้แก่อะไรบ้าง ซึ่งภาษีซื้อที่นำมาเฉลี่ยนั้นต้องเกิดจากการซื้อสินค้าหรือรับบริการ โดยนำไปใช้ในกิจการทั้งสองประเภทและไม่สามารถแบ่งแยกสัดส่วนได้ชัดเจน

(Joint costs) ตัวอย่างเช่น บริษัทประกอบกิจการรับขนส่งสินค้าในประเทศและขายสินค้าซึ่งต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มด้วย ซึ่งรถยนต์บรรทุกมาเพื่อใช้สำหรับกิจการขนส่งสินค้าในประเทศเท่านั้น และซึ่งรถยนต์กระบะมาใช้ทั้งกิจการขนส่งและกิจการขายสินค้า ภาษีซื้ออันเกิดจากการซื้อรถยนต์บรรทุก บริษัทไม่ต้องเฉลี่ยภาษีซื้อและไม่มีสิทธิขอคืนภาษีซื้อได้เนื่องจากเป็นภาษีซื้อต้องห้ามตามข้อ 2 (3) แห่งประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 42)ฯ ส่วนภาษีซื้ออันเกิดจากการซื้อรถยนต์กระบะต้องทำการเฉลี่ยภาษีซื้อเนื่องจากได้นำรถยนต์กระบะไปใช้ทั้งสองกิจการ

กรณีที่ 2 ผู้ประกอบการไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเฉลี่ยภาษีซื้อที่กำหนดไว้ในประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 29)

(ก) ผู้ประกอบการไม่เข้าใจคำว่า “ฐานปี” ที่จะรวบรวมรายได้ในการเฉลี่ยภาษีซื้อ และใช้กำหนดการแบ่งแยกรายได้ซึ่งเป็นฐานในการเฉลี่ยภาษีซื้อ (กรณีผู้ประกอบการเป็นบุคคลธรรมดาหรือคณะบุคคล “ฐานปี” ให้นับรายรับตามปีปฏิทิน เว้นแต่ในปีที่เริ่มประกอบกิจการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ให้เริ่มนับตั้งแต่วันเริ่มประกอบกิจการจนถึงวันสิ้นปีปฏิทินนั้นๆ) ตัวอย่างของปัญหาเช่น บริษัทเริ่มประกอบกิจการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 โดยมีรอบระยะเวลาบัญชีตรงตามปฏิทิน ดังนั้น ในรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่ 1 ตุลาคม 2546 – 31 ธันวาคม 2546 จึงเท่ากับ “ปี” ในการเฉลี่ยภาษีซื้อ ในกรณีที่บริษัท มีการเปลี่ยนแปลงรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งทำให้รอบระยะเวลาบัญชีแรกที่มีการเปลี่ยนแปลงจะไม่ครบ 12 เดือน ซึ่งการนับ “ปี” ในการเฉลี่ยภาษีซื้อจะถือตามรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจไม่ครบ 12 เดือน เช่น บริษัทมีรอบระยะเวลาบัญชีตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม – 30 กันยายน ในปี 2546 บริษัทต้องการเปลี่ยนแปลงรอบระยะเวลาบัญชีให้ตรงตามปฏิทิน จึงยื่นคำร้องขอเปลี่ยนรอบระยะเวลาบัญชีใหม่และได้รับอนุมัติ ดังนั้น ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2546 – 31 ธันวาคม 2546 บริษัทจึงมีรอบระยะเวลาบัญชีไม่ถึง 12 เดือน กล่าวคือ 3 เดือนเท่านั้น ดังนั้น “ปี” ในการเฉลี่ยภาษีซื้อในรอบระยะเวลาบัญชีดังกล่าวจึงมีแค่เพียง 3 เดือนเท่านั้น

(ข) ผู้ประกอบการไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับฐานการเฉลี่ยภาษีซื้อ กล่าวคือ ภาษีซื้อที่สามารถเฉลี่ยได้ 3 กรณีคือ

1. ภาษีซื้อที่ต้องเฉลี่ยตามฐานของรายได้
2. ภาษีซื้อที่ต้องเฉลี่ยตามฐานของพื้นที่อาคาร
3. ภาษีซื้อที่ต้องเฉลี่ยตามหลักเกณฑ์อื่นตามที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด

4.6.1 ปัญหาการเฉลี่ยภาษีซื้อตามฐานรายได้

ผู้ประกอบการมักมีความสับสนเกี่ยวกับรายได้ที่ใช้เป็นฐานในการเฉลี่ยภาษีซื้อ กล่าวคือ รายได้ที่จะใช้เป็นฐานในการเฉลี่ยภาษีซื้อเป็นรายได้หรือรายรับที่จะต้องนำมาขึ้นแบบ

ภ.พ. 30 เพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และรายรับตามแบบ ภ.ร.40 ที่จะต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ มิใช่ รายได้ตามแบบ ภ.ง.ด. 50 ซึ่งเป็นการขึ้นรายได้เพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลไม่เกี่ยวกับระบบ ภาษีมูลค่าเพิ่มแต่อย่างใด

กรณีและผู้ประกอบการมีสถานประกอบการหลายแห่ง โดยมีได้นำอารายได้และ รายรับของทุกสถานประกอบการมาเป็นฐานในการเฉลี่ยภาษีซื้อ ตัวอย่างเช่น บริษัทก่อสร้าง โรงงานเพื่อผลิตเนื้อไก่ชำแหละเพื่อส่งออก และขายเครื่องในไก่ในประเทศโดยได้ก่อสร้างโรงงาน ที่สถานประกอบการสาขา สถานประกอบการสาขามีรายได้ประเภทที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม 200 ล้านบาท รายได้ประเภทที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม 100 ล้านบาท โดยสำนักงานใหญ่มีรายได้ ประเภทที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม 300 ล้านบาท รายได้ประเภทที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม 50 ล้านบาท ฐานในการเฉลี่ยภาษีซื้ออันเกิดจากการก่อสร้างโรงงาน คำนวณดังนี้

รายได้ประเภทที่ต้องเสีย VAT

รายได้ประเภทที่ไม่ต้องเสีย VAT

200+300 ล้านบาท

100+50 ล้านบาท

ผู้ประกอบการมีภาษีซื้ออันเกิดจากการซื้อสินค้าหรือรับบริการที่ใช้ร่วมกันทั้งสอง กิจการซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะต้องเฉลี่ยภาษีซื้อ แต่ได้นำภาษีซื้อทั้งจำนวนไปหักออกจากภาษีขาย (ไม่ได้เฉลี่ยภาษีซื้อแต่อย่างใด) กรณีดังกล่าวถือว่าผู้ประกอบการได้ยื่นแบบ ภ.พ. 30 โดยแสดงภาษี ซื้อไว้เกินไป ซึ่งต้องยื่นแบบภ.พ.30 เพิ่มเติมให้ถูกต้อง โดยทำการเฉลี่ยภาษีซื้อให้ถูกต้องและนำ ภาษีซื้อส่วนที่เฉลี่ยได้ตามส่วนของรายได้ของกิจการประเภทที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ไปยื่นแบบ ภ.พ. 30 เพิ่มเติมพร้อมเสียเบี้ยปรับตามมาตรา 89(3)(4) แห่งประมวลรัษฎากร และเงินเพิ่มตาม มาตรา 89/1 แห่งประมวลรัษฎากร

กรณีผู้ประกอบการเฉลี่ยภาษีซื้อผิดพลาด ได้แก่ กรณีที่ผู้ประกอบการที่ต้องเฉลี่ย ภาษีซื้อตามประมาณการรายได้ ซึ่งจะนำภาษีซื้อไปหักออกจากภาษีขายได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของ ภาษีซื้อที่จะนำมาเฉลี่ยแต่ผู้ประกอบการฯ ได้นำภาษีซื้อไปหักในการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มเกินกว่า ร้อยละ 50 ของภาษีซื้อที่นำมาเฉลี่ย กรณีดังกล่าวว่าภาษีซื้อส่วนที่เกินร้อยละ 50 ถือเป็นส่วนที่ ยื่นภาษีซื้อในแบบภ.พ. 30 ไว้เกินไป ผู้ประกอบการจะต้องยื่นแบบภ.พ. 30 เพิ่มเติมเพื่อนำส่ง ภาษีซื้อเพิ่มเติม พร้อมกับเสียปรับและเงินเพิ่ม การเฉลี่ยภาษีซื้อที่ผิดพลาด เมื่อมีการปรับปรุงให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องย่อมมีผลกระทบต่อการคำนวณกำไรสุทธิตามประมวลรัษฎากร กล่าวคือ ภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีซื้อของกิจการประเภทที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มต้องห้ามมิให้ถือเป็น รายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิ ส่วนภาษีซื้อของกิจการประเภทที่ไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มถือเป็น รายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิได้ ทั้งนี้ตามมาตรา 65 ตรี (6 ทวิ) แห่งประมวลรัษฎากร ประกอบ

กับพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ 243) พ.ศ. 2534 ดังนั้นในการเฉลี่ยภาษีซื้อ การพิจารณาถึงความหมายของคำว่ารายได้ จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อสัดส่วนที่จะนำมาใช้ในการคำนวณรายได้ที่ใช้ในการเฉลี่ยภาษีซื้อ ส่วนกรณีรายได้ในการเฉลี่ยภาษีซื้อแยกพิจารณาได้ดังนี้

กรณีไม่ถือเป็นมูลค่าฐานภาษี ที่มีผลทำให้ไม่ถือเป็นรายได้ในความหมาย ได้แก่

(ก) ส่วนลด หรือค่าลดหย่อนที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนได้ลดให้ขณะขายสินค้า หรือให้บริการ และได้หักส่วนลดหรือค่าลดหย่อนดังกล่าวออกจากราคาสินค้า หรือราคาค่าบริการ โดยแสดงไว้อย่างชัดเจนว่าได้มีการหักส่วนลดหรือค่าลดหย่อนไว้ในใบกำกับภาษีในแต่ละครั้งที่ออกแล้ว ทั้งนี้ เว้นแต่ส่วนลดหรือค่าลดหย่อนในการขายสินค้าหรือให้บริการของผู้ประกอบการจดทะเบียนที่มีสิทธิออกใบกำกับภาษีอย่างย่อตามมาตรา 86/6 หรือมาตรา 86/7 ผู้ประกอบการจดทะเบียนจะไม่แสดงส่วนลดหรือค่าลดหย่อนดังกล่าวให้เห็นชัดเจนไว้ในใบกำกับภาษีอย่างย่อก็ได้ เช่น ส่วนลดหลังการขายที่ได้จากการซื้อสินค้าได้ตามเป้าที่ผู้ผลิตกำหนดเข้าลักษณะเป็นค่าตอบแทนหรือรางวัลจากการขายสินค้าตามมาตรการส่งเสริมการขาย ไม่ใช่รายรับที่บริษัทได้รับจากการขายสินค้าหรือบริการ จึงไม่ถือเป็นมูลค่าของฐานภาษีตามมาตรา 79 แห่งประมวลรัษฎากร (กค 0811 (กม.01) / พ.1266) ลงวันที่ 9 กันยายน 2546

(ข) ค่าชดเชยหรือเงินอุดหนุนตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี เช่น เงินชดเชยภาษีอากรที่ได้รับจากกรมศุลกากรอันเกิดจากการประกอบกิจการของบริษัทเป็นเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่ต้องการส่งเสริมธุรกิจส่งออก เพื่อให้แข่งขันกับประเทศอื่นในโลก (กค 0811/พ.15989 ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2540)

(ค) ภาษีขาย

(ง) ค่าตอบแทนที่มีลักษณะ และเงื่อนไขตามที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรี เช่น รายรับจากค่าตอบแทนหรือมูลค่าของการให้บริการอื่นเนื่องจากการเป็นตัวแทนนายหน้าให้แก่ผู้ประกอบการในต่างประเทศ ที่ขายสินค้าหรือให้บริการกับผู้ซื้อสินค้าหรือผู้รับบริการในต่างประเทศ (กค 0811/6198 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2543)

กรณีเฉลี่ยภาษีซื้อตามเกณฑ์อื่น การเฉลี่ยภาษีซื้อตามส่วนของรายได้นั้น ผู้ประกอบการต้องเฉลี่ยภาษีซื้อตามส่วนของรายได้ที่ผ่านมาใช้เฉลี่ยตามส่วนของรายได้ที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละเดือนภาษี หากเฉลี่ยภาษีซื้อตามส่วนของรายได้ที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละเดือนภาษี ข้อมเป็นการเฉลี่ยภาษีซื้อที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ผู้ประกอบการจะต้องปรับวิธีการเฉลี่ยภาษีซื้อให้ถูกต้อง และปรับปรุงภาษีซื้อที่ยื่นไว้เกินหรือขาดและนำส่งภาษีที่ยื่นไว้เกินหรือขอคืนภาษีที่ยื่นไว้ขาดต่อไป

4.6.2 ปัญหาการเฉลี่ยภาษีซื้อตามฐานของพื้นที่อาคาร

ผู้ประกอบการที่ก่อสร้างอาคารไม่เข้าใจขั้นตอนในเรื่องสิทธิของตนเองที่จะเฉลี่ยภาษีซื้อได้ ซึ่งขั้นตอนที่ประกาศอธิบดีกำหนดคือ จะต้องแจ้งรายการการก่อสร้างอาคารแก่กรมสรรพากรก่อนจึงจะสามารถนำภาษีซื้อที่เฉลี่ยได้ไปหักออกจากภาษีขายโดยยื่นแบบแจ้งรายการต่างๆ ให้ยื่นที่สรรพากรอำเภอ หรือสรรพากรพื้นที่ ณ ห้องที่ที่สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ ผู้ประกอบการบางรายได้เริ่มทำการก่อสร้างอาคารแล้ว หรือบางรายสร้างอาคารจนเสร็จแล้วจึงพบว่าตนไม่สามารถขอคืนภาษีซื้อที่เฉลี่ยได้ เนื่องจากไม่ได้ยื่นแบบ ภ.พ. 05.1 อีกกรณีหนึ่งคือผู้ประกอบการฯ ได้ก่อสร้างอาคารขึ้นแล้วแต่ยังก่อสร้างไม่เสร็จ แต่ผู้ประกอบการฯ ได้มีการใช้อาคารก่อน (ตามแบบภ.พ. 05.3 ระบุว่าให้ถือเอาวันเริ่มใช้อาคารเป็นวันเดียวกันกับวันที่ก่อสร้างอาคารเสร็จสมบูรณ์) ดังนั้นผู้ประกอบการฯ จึงต้องยื่นแบบ ภ.พ. 05.3 ภายใน 30 วันนับแต่วันก่อสร้างอาคารเสร็จสมบูรณ์

ผู้ประกอบการขาดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของการเฉลี่ยภาษีซื้อและการยื่นแบบภ.พ. 05.1 , ภ.พ. 05.2, ภ.พ. 05.3 และ ภ.พ. 05.4 ซึ่งแม้ว่าผู้ประกอบการจะคำนวณเฉลี่ยภาษีซื้อถูกต้อง แต่หากไม่ยื่นแบบแจ้งรายการดังกล่าว ก็จะไม่สิทธิขอคืนหรือขอเครดิตภาษีซื้อตามข้อ 5(7) วรรคสองแห่งประกาศอธิบดีกรมสรรพากร ฉบับที่ 29 ตัวอย่างเช่น บริษัทได้ทำการก่อสร้างอาคารสำนักงาน โดยอาคารดังกล่าวบริษัทจะนำไปใช้ในกิจการขายสินค้าของบริษัทและจัดให้ ผู้ประกอบการอื่นเช่าพื้นที่อาคารเพื่อประกอบกิจการร้านค้าด้วย แต่บริษัทได้ประมาณการการใช้พื้นที่อาคาร โดยถูกต้องครบถ้วนตามหลักเกณฑ์ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากร(ฉบับที่ 29) และได้เฉลี่ยภาษีซื้อและยื่นแบบ ภ.พ. 30 ถูกต้องครบถ้วนแล้ว แต่เนื่องจากบริษัทยังขาดความรู้ความเข้าใจในรายละเอียดของการเฉลี่ยภาษีซื้อ บริษัทจึงไม่ได้ยื่นแบบแจ้งรายการประมาณการการใช้พื้นที่อาคาร (ภ.พ.05.1) แบบแจ้งวันที่อาคารเสร็จสมบูรณ์ (ภ.พ. 05.2) แบบแจ้งรายการเริ่มใช้อาคาร (ภ.พ. 05.3) กรณีดังกล่าวเนื่องจากบริษัทไม่ได้มีเจตนาหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายกรมสรรพากรอนุวัติให้ยื่นแบบ ภ.พ. 05.1 ภ.พ.05.2 และภ.พ.05.3 ได้ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือตอบจากกรมสรรพากร (กค 0802/4212 ลงวันที่ 14 มีนาคม 2535)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนิษฐา ชายศักดิ์ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาภาษีอากรของผู้ประกอบธุรกิจผลิตเซรามิกในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยแบ่งการศึกษาปัญหาออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่หนึ่งได้แก่ ปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยศึกษาถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัญหาเกี่ยวกับใบกำกับภาษี ปัญหาในการจัดทำรายงานและยื่นแบบแสดงรายการ และปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่มในกรณีเป็นผู้ส่งออก ส่วนที่สองได้แก่ ปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลและการหักภาษี ณ ที่จ่าย ซึ่งผู้ศึกษาได้แบ่งประเด็นการศึกษาเป็นปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ตามลำดับ และส่วนที่สามได้แก่ ปัญหาภาษีอากรต่างๆไป จากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดของการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม คือ การเสียภาษีในอัตราที่สูงทำให้เกิดภาระแก่กิจการ ส่วนปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคลที่พบบ่อยที่สุด คือ การจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 30 ทำให้ต้นทุนของกิจการสูง สำหรับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายพบปัญหาหนักที่สุดในเรื่องข้อกฎหมายเกี่ยวกับการหักภาษี ณ ที่จ่ายที่มีความซับซ้อนและเข้าใจยากต้องใช้เวลาคิดความ ส่วนปัญหาภาษีอากรต่างๆไป ได้แก่ ปัญหาการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบบ่อยทำให้ไม่ทราบข้อกฎหมายทำให้เกิดความยุ่งยากในการปฏิบัติ

พิมผกา เชื้อวงศ์บุญ (2545) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาการเสียภาษีของธุรกิจเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูน โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน ส่วนที่หนึ่งได้แก่ ปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยศึกษาประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการคำนวณรายได้ ปัญหาเกี่ยวกับการคำนวณรายจ่าย ปัญหาเกี่ยวกับสินทรัพย์ ปัญหาด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลครึ่งปี และด้านอื่น ส่วนที่สองได้แก่ ปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยศึกษาถึงประเด็นปัญหาเกี่ยวกับฐานภาษีและความรับผิดชอบในการเสียภาษี ปัญหาด้านใบกำกับภาษี ปัญหาด้านการจัดทำรายงาน การเก็บรักษาเอกสาร ปัญหาเกี่ยวกับภาษีซื้อ และปัญหาเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มด้านอื่นๆ ส่วนที่สามได้แก่ ปัญหาการหักภาษี ณ ที่จ่าย โดยศึกษาถึงปัญหาด้านการคำนวณภาษี ปัญหาด้านการออกหนังสือรับรองการหักภาษี และการจัดทำบัญชีพิเศษ และปัญหาด้านการนำส่งภาษี ส่วนที่สี่ได้แก่ ปัญหาภาษีอากรทั่วไป โดยศึกษาถึงปัญหาภายในกิจการ ปัญหาของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาพบว่าปัญหาการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลที่พบบ่อยที่สุดคือปัญหาการคำนวณต้นทุนสินค้าขายและการตรวจนับสินค้าคงเหลือ ส่วนปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่มที่พบบ่อยที่สุด คือ ความล่าช้าในการคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัญหาภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่ายที่พบบ่อยที่สุดคือ ปัญหาความล่าช้าของการขอคืนภาษีอากร และปัญหาภาษีอากรทั่วไปที่พบบ่อยที่สุดคือ ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้อง

หฤทัย อันทระภูถ (2544) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาภาษีที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกสินค้าของผู้ประกอบการทางชายแดนด้านจังหวัดเชียงราย โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ส่วนที่หนึ่งได้แก่ ปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยแบ่งออกเป็นการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับฐานภาษีและความรับผิดชอบในการเสียภาษี ปัญหาเกี่ยวกับการจดทะเบียนและการยื่นแบบแสดงรายการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม และปัญหาใบกำกับภาษีและการจัดทำรายงาน ส่วนที่สองได้แก่ ปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยแบ่งออกเป็นการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคล (ภ.ง.ด.51, ภ.ง.ด.50) และปัญหาเกี่ยวกับการคำนวณรายได้และรายจ่าย และส่วนที่สามได้แก่ ปัญหาภาษีอากรต่างๆไปจากการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการมีปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่มในระดับมากในเรื่องการจดทะเบียนและการยื่นแบบแสดงรายการขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม และปัญหาใบกำกับภาษีและการจัดทำรายงาน ส่วนปัญหาภาษีเงินได้นิติบุคคล ผู้ประกอบการมีปัญหาในระดับมากในเรื่องรายจ่ายที่กิจการได้จ่ายไปจริงแต่ไม่สามารถพิสูจน์ผู้รับได้เนื่องจากไม่มีหลักฐานจากผู้รับ ในเรื่องปัญหาภาษีอากรต่างๆไป ผู้ประกอบการมีปัญหาในระดับมากในเรื่องการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบที่มีบ่อยครั้ง และยังขาดการประชาสัมพันธ์ที่เพียงพอ

แหวดาว ศรีคำสุข (2546) ได้ศึกษาเรื่อง ปัญหาในการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ปัญหาได้แก่ ปัญหาการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ปัญหาการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น และปัญหาการจัดเก็บภาษีป้าย พบว่าปัญหาที่พบมากที่สุดในการจัดเก็บภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีบำรุงท้องถิ่น และภาษีป้าย คือ ผู้เสียภาษีไม่เข้าใจในกฎระเบียบ ข้อบังคับของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวคิด รวมถึงวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาปรับใช้เพื่อเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการศึกษาเรื่อง ปัญหาการเสียภาษีอากรของสหกรณ์ที่จดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดเชียงใหม่ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่หนึ่งได้แก่ ปัญหาการเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ประกอบด้วย ปัญหาการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัญหาการจัดทำรายงาน ปัญหาการออกใบกำกับภาษีของสหกรณ์ ปัญหาการคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่ม ปัญหาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม และปัญหาภาษีมูลค่าเพิ่มด้านอื่นๆ ส่วนที่สองได้แก่ ปัญหาการเสียภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ประกอบด้วย ปัญหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ปัญหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ปัญหาการคำนวณภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย และปัญหาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย ส่วนที่สามได้แก่ ปัญหาการเสียภาษีท้องถิ่น

(ภาษีป้าย ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน) ประกอบด้วย ปัญหาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเสียภาษีท้องถิ่น ปัญหาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษีท้องถิ่น ปัญหาการคำนวณภาษีท้องถิ่น ปัญหาการขึ้นแบบแสดงรายการภาษีท้องถิ่น และปัญหาอื่นๆ เกี่ยวกับภาษีท้องถิ่น และส่วนที่สี่ ได้แก่ ปัญหาโดยทั่วไป เกี่ยวกับการเสียภาษีของสหกรณ์ รวมทั้งข้อเสนอแนะจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสียภาษีของสหกรณ์ ซึ่งจากกรอบแนวคิดที่ได้นี้จะนำไปสู่การสร้างแบบสอบถามเพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมข้อมูลการค้นคว้าแบบอิสระต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved